

עפ"ג 6412/09/20 - אברהם בוחניק נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

11 בנובמבר 2020 עפ"ג
6412-09-20 בוחניק נ' מדינת
ישראל

לפני כבוד סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן
כבוד השופטת גילת שלו
כבוד השופטת יעל ייטב

אברהם בוחניק

המערער:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

נוכחים:

המערער ובאת-כוחו, עו"ד פרג'ון שני

ב"כ המשיבה עו"ד מורן גז

פסק דין

המערער הודה, במסגרת הסדר טיעון, בעובדות כתב אישום מתוקן שהוגש נגדו, לפיהן, במסגרת עבודתו הוא היה בעל גישה למאגר שהכיל מספרי כרטיסי אשראי של תושבים זרים, והוא השתמש במספריהם של 6 כרטיסי חיוב שונים מתוך המאגר וביצע באמצעותם 9 הזמנות מספקים שונים באינטרנט, בשווי כולל של 36,352 ₪, תוך שימוש במספרי תעודות זהות של תושבי מדינת ישראל

בהתאם להודאתו, כאמור, הוא הורשע בעבירות של הונאה בכרטיס חיוב, לפי סעיף 17 בחוק כרטיסי חיוב, תשמ"ו-1986 ו- התחזות לאדם אחר, לפי סעיף 441 רישא בחוק העונשין התשל"ז-1977.

הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש למעט ההסכמה להטלת קנס בסך 10,000 ₪.

שירות המבחן ערך תסקירים על המערער בהם צוין בין היתר שהמערער בן 35, בשנת 2011 עלה לישראל מצרפת. הוא עובד כמאמן כושר וכעוזר מדריך שחיה. ואין לו הרשעות קודמות. הוא לקח אחריות מלאה על מעשיו והביע חרטה. והשתתף בקבוצה טיפולית לעוברי חוק בתחום המרמה ונתרם ממנה. שירות המבחן העריך שהסיכון לביצוע עבירות דומות בעתיד נמוך והמליץ לחייב את המערער בשירות לתועלת הציבור ולהטיל עליו מאסר על תנאי וקנס.

בית המשפט קבע כי יש להתייחס לכלל מעשי העבירות של המערער כאירוע אחד; עמד על הערכים החברתיים המוגנים בעבירות שביצע המערער ועל מידת הפגיעה בהם; על מדיניות הענישה; ועל נסיבות ביצוע העבירות; וקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 חודשי מאסר בעבודות שירות ועד ל- 18 חודשי מאסר בפועל. בבואו לקבוע את העונש הראוי למערער, הוא לקח בחשבון את הודאת המערער והחרטה שהביע, העדר העבר הפלילי, ההשתתפות בקבוצה טיפולית ייעודית לעבירות מרמה, והזמן שחלף מאז ביצוע העבירות, וקבע שעונש המאסר יעמוד ברף הנמוך של המתחם. ובסופו של דבר הטיל על המערער 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, 5 חודשי מאסר על תנאי, קנס בסך 10,000 ₪ והתחייבות

בסך 5,000 ₪ להימנע מעבירה.

מכאן הערעור.

ב"כ המערער טענה כי בהתחשב בנתוניו ונסיבותיו של המערער, בהודאתו, בחרטה שהביע ובהליך הטיפול בו נטל חלק, ונוכח הערכת שירות המבחן על הסיכוי הנמוך לחזרה על עבירות, ועל רקע התקופה בה אנו שרויים, המשליכה על המצב הכלכלי של המערער ועל יכולתו לעבוד ולפרנס את משפחתו, היה על בית המשפט לאמץ את המלצת שירות המבחן ולגזור את עונש המאסר של המערער בסטיה ממתחם העונש ההולם, ולהעמיד את עונשו של המערער על של"צ וענישה נלווית.

המשיבה ביקשה לדחות את הערעור. היא הפנתה לרשימה בכתב האישום בה מצוינים בתי העסק בהם המערער ביצע את הקניות באמצעות נתוני כרטיסי החיוב, וטענה כי ניתן ללמוד מהנתונים שהמערער רכש מוצרי מותרות בשווי אלפי שקלים. אשר להליך הטיפול בו המערער השתתף, טענה כי הוא הובא בחשבון בגזר הדין בכך שעונשו של המערער נקבע ברף הנמוך של מתחם העונש ההולם.

קראנו את החומרים הנוגעים לענין ושמענו את טיעוני הצדדים והחלטנו לדחות את הערעור.

כרטיסי החיוב הם אמצעי התשלום הנפוץ ביותר בישראל, המשמש לביצוע רוב התשלומים והעסקאות המסחריות. חלק ניכר מהפעולות בכרטיסים מתבצע מרחוק, דהיינו שלא במעמד בעל הכרטיס, באמצעות מסירת הפרטים באינטרנט, בדואר אלקטרוני או בטלפון. האפשרות לקיים מערכת כלכלית כזו מותנית באמון הציבור שהשימוש שייעשה בפרטים הנמסרים יהיה אך ורק למטרה לה נמסרו. ניצול זכות הגישה אל מאגרי מידע המכילים פרטי כרטיסי חיוב לביצוע מעשי מרמה וגניבה, מערער את אמון הציבור באמצעי התשלום ובספקי השירות, גורם נזקים לחברות האשראי ועוגמת נפש ללקוחות, ובסופו של דבר פוגע בכלי כלכלי מרכזי וגורם נזק לציבור.

מעשי המערער היו מתוכננים והם חייבו הכנה מקדימה ונקיטה בפעולות. המערער חזר על מעשיו תשע פעמים בתוך חודש אחד. המוצרים שהוא רכש באמצעות מספרי כרטיסי האשראי לא היו מוצרי מזון או מוצרי צריכה בסיסיים אלא מוצרי "פינוק" בשווי אלפי שקלים בכל פעם. וסכומי הרכישות השונות שלו הגיעו לעשרות אלפי שקלים. לכך יש להוסיף שבעלי כרטיסי החיוב שבמספריהם המערער השתמש במרמה, הם תושבים זרים, ושהמערער השתמש במספרי תעודות זהות של תושבי מדינת ישראל - דבר שיכל להחשיד אותם במעורבות במעשי עבירה על לא עוול בכפם.

נוכח מאפייני עבירות המרמה מהסוג שהמערער ביצע, מדיניות הענישה הנוהגת לגביהן הינה של רצינות וחומרה.

בהתחשב בחומרת מעשי המערער בנסיבותיהם ובמידת אשמו של המערער, ובהתייחס לנסיבות ביצוע העבירות ומדיניות הענישה הנוהגת, הרי שמתחם העונש ההולם שנקבע בבית המשפט קמא נוטה במידת מה לקולא, ובודאי שאיננו חמור מהראוי.

נתוני המערער ונסיבותיו, הודאתו, ההליך הטיפולי בו השתתף, חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, וההשפעה של העונש על המערער ועל משפחתו, ראויים להילקח בחשבון לטובת המערער ולהשפיע על עונשו. ואכן, בית המשפט קמא התחשב בכל אלה לקביעת עונשו של המערער בתחתית מתחם הענישה ממש, הגם שבנסיבות דומות נאשמים נשלחו למאסר של ממש לתקופות משמעותיות - כפי שניתן לראות בפסיקה שהוצגה בגזר דינו של בית המשפט קמא.

ההערכה שנאשם השתקם או שיש סיכוי של ממש שישתקם, היא תנאי מוקדם לאפשרות של בית המשפט לקבוע את עונש המאסר שלו בסטיה ממתחם העונש ההולם שנקבע למעשה שביצע, אולם אין זה אומר שבכל פעם שהתנאי הזה מתקיים חובה על בית המשפט לקבוע את עונש המאסר של הנאשם בסטיה ממתחם העונש ההולם.

סעיף 40ד (א) בחוק העונשין קובע -

"קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן..."

הביטוי "רשאי" שבסעיף, מדבר בעד עצמו ומשמעותו הינה כי האפשרות לדון נאשם מחוץ למתחם העונש ההולם שנקבע, נתונה לשיקול דעת בית המשפט ואין היא בבחינת חובה. גם כאשר נאשם השתקם או שקיים סיכוי של ממש שישתקם, בית המשפט איננו חייב לגזור את דינו מחוץ למתחם העונש ההולם שקבע. (ראה רע"פ 7681/13 **יוסף צדקה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 21.1.14), וע"פ 5936/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 14.1.15)).

"שיקום" יכול להתבטא באופנים ובדרגות שונות וטיב ומידת ההתחשבות בו בגזירת הדין נפרסים על פני משרעת רחבה. יוזכר, כי סעיף 40א(4) בחוק העונשין מאפשר לבית המשפט להתחשב בגזירת העונש המתאים לנאשם, ב"חזרה למוטב או במאמצים לחזור למוטב" - שהם ביטוי אחר ל"שיקום או סיכוי של ממש לשיקום". אולם הדבר נעשה בתוך מתחם העונש ההולם ולא בחריגה ממנו.

בענייננו, הנאשם יליד 1984. בוגר 12 שנות לימוד. עובד באופן יציב. ואין לו הרשעות קודמות. ונראה כי עוד קודם לתהליך הטיפול, הנאשם ניהל אורח חיים יצרני, נורמטיבי, ללא בעיות בולטות. הוא שולב במסגרת טיפולית בשירות המבחן לעוברי חוק בתחום המרמה ושירות המבחן התרשם כי הוא "הגביר מודעות למניעים שבבסיס העבירה בפרט ובבסיס יחסיו הבין אישיים בכלל", וכי חל שיפור בדימויו העצמי. באופן מעשי, לא חל שינוי משמעותי באורחותיו של המערער בעקבות הטיפול. הוא ממשיך לעסוק באותו עיסוק בו עסק קודם לטיפול והתנהלותו היומיומית ממשיכה להיות כשהיתה. מבלי להקל ראש בכל טיפול המשפר התנהגות, מקנה תובנות חיוביות, או מקטין את הסיכון להידרדרות, הרי שנתוני הבסיס המוזכרים לעיל מלמדים כי ה"שיקום" המדובר כאן איננו מאוד דרמטי ואיננו בעל משמעויות מרחיקות לכת, ואפילו לא בולטות, על אורח חיי המערער והתנהלותו. ניתן לומר שמיקומו על פני סולם השיקום איננו גבוה במיוחד.

נוכח חומרת מעשי המערער ונסיבותיהם, ההקלה שניתנה למערער בדינו מבטאת כראוי את כלל שיקולי הקולא העומדים לזכותו ואין מקום להקלה נוספת בעונשו.

הערעור נדחה.

על המערער להתייצב במשרדי הממונה על עבודות השרות ביום 16/11/2020 בשעה 08:00 על מנת לתאם מועד לקראת ביצוע עבודות השרות. הממונה על עבודות השרות מתבקש לעדכן את בית המשפט בהתפתחויות.

ניתן והודע היום כ"ד חשוון תשפ"א, 11/11/2020 במעמד הנוכחים.

יעל ייטב, שופטת

גילת שלו, שופטת

אליהו ביתן, סגן נשיאה